

slovenščina ne zná dolgih zlogov, ako nimajo ob jednem tudi naglasa, zato so v sestavljeni sklanji z določnim pomenom zadnji zlogi ali sklonila kratki, ali namesti tega se zateguje samoglasnik v deblu in to bolj, nego v nedoločnem pomenu. Kolikor se od mladih nog spominjam (kajti užé je jednih 15 let minulo, kar nimam skoro nič prilike paziti na to), ima sestavljena sklanja pridevnikov, ako je bil samoglasnik predtegnjeno dolg v nedoločnem pomenu, ta ista naglas tudi v določnem na pr. vesêl-êla-o, vesêli-êla-o itd.; zategnjeno-dolgi samoglasnik nedoločnega pomena preminja v določnem pomenu v predtegnjeno-dolgi, na pr. nízek (krátek, ozék), nízka-o, nízki-a-o itd.; svêt-svêta-o; grd-grda-ô, grdi-a-o, ubóg-a-o, ubôgi-a-o itd.; ako ima v nedoločnem pomenu jednozložna beséda zategnjeno-kratek samoglasnik, pretvarja ga v določnem pomenu v predtegnjeno-dolg, na pr. sláb-slába-slábo, slábi-a-o itd., stár-stára-o, stári-stára-o itd., čist- (ali čist) číst-čísto, čistí, čístá, čístó itd.; in tudi odprti è in ô večzložnih beséd, če se ne motim, preminja se v pomenu določnem v predtegnjeno-dolgo slovko, na pr. zelèna, zelèna; visòka, visòka; globòka, globòka; mòčna, mòčna; širòka, širòka; vèlik-vèliki; mèhek, mèhki; na zadnje ako pade naglas v nedoločnem pomenu na zadnjo slovko ali sklonilo, tudi tukaj naglas, ki na deblo nazaj stopa, prehaja menda vselej v predtegnjeno-dolgi, na pr. tenèk-kà-ô, tanki-a-o; temèn-mnà-o, tâmni-a-o; svetèl-tlà-ô, svètli-a-o, polzèk-zkà-ô, pôlzki-a-o. Ako v tem nisem prave zadél, in to je kaj verjetno, da je nisem, pri tej priliki prosim slovénске rodoljube, zlasti gg. učitelje na slovenskih gimnasijah, da bi obrnili pozornost svojo tudi na slovénsko akcentuacijo, ter svoje opazke razglasili po „Novicah“ ali „Slov. Glasniku“. Kakor pri samostavnih, tako tudi pri pridevnih predlogi imajo vpljiva na naglas, na pr. z lêpa, z nôva, iz nôvega, z lêpo, do nâgega, s hûdo, z grdo, do žívega, v živo, do dôbrega. Naj napomenem še tukaj, da sklanja pridavnikov substantivalna res da nam je skorej čisto izginila, ali pridavniki, ki nam rabijo kot lastna imena, da se sklanjajo v moškem spolu popolnoma kot samostavniki, na pr. Vesêl, Kosmât, Obrít, Dremâl, Premrl, Cvrl, Preklêt, Móker, Mrzel itd., gen. Vesêla, Kosmáta, Dremála, Premrla itd., dat. Vesêlu itd. (jeli si videl Mókra (Mrzla) v šali = ali si kaj móker). Tudi se velí Vesêlov-a-o, Obrítov-a-o itd. — Na str. 32. R. v dvoj. lepov-ju in v mn. lepov-jih menda je pomota tiska; ako pa ní, to mi se zdí, da na podlagi sedanje slovenščine je kaj težko tolmačiti sestavljeno sklanjo pridevniško. (Dal. prih.)

Vabilo družbe sv. Mohora za 1868. leto.

O nastopu devetega leta družbine delavnosti po novi osnovi vabi družbin odbor vse Slovence brez razločka stanú in spòla, da se dajo tudi za 1868. leto v prav obilnem številu kot udje vpisati v družbo sv. Mohora; sosebno pa prosi častito duhovščino, gg. učitelje in drugo rodoljubno gospòdo, da priporočé tudi letos družbo priprostim Slovencem in jej čedalje več udov pridobé: s številom udov bo rastlo tudi število bukev vsako leto. Za 1868. leto se pripravljajo in se deloma že tiskajo: a) „Kristusovo življenje in smrt“ z eno podobo, prosto poleg Erharda predelal prof. Št. Kociančič, v 12000 iztisih; b) „Življenje svetnikov in svetnic Božjih“ s podobami (nadaljevanje) spisal dr. J. Rogač, v 12000 iztisih; c) „Domače in tuje živali s podobami“, spisal Fr. Erjavec v 12000 iztisih; d) „Koledarček za leto 1869“ z imenikom vseh čast. družnikov, v 10—11.000 iztisih; e) prelepa izvirna po-

vest iz turških vojsk: „Mati Božja dobrega svêta ali bratovska ljubezen“, spisal duhoven ljublj. škofije itd., kolikor bude udov.

Sicer pa naj se blagovoljno pomni:

1. Da se more razpošiljava družbin bukev po mnogostrani želji že prvi dan meseca julija pričeti, sklène se nabira družnikov z zadnjim dnevom meseca marca 1868. leta; kdor se pozneje oglasi, ne more se več šteti za uda, in dobí za poslâne denarje samo toliko bukev, kakor po bukvarnicah.

2. Kjer koli je to le mogoče, naj se oglašajo udje po čast. gg. farnih in dekanijskih predstojnikih, kterim se razpošljejo te dni vpisovanske pôle, da va-nje zapišejo imena novih in starih družnikov po posameznih farah (ne po vaséh) zvrstena. Letnina iznaša 1 gold., dosmrtnina 15 gold.; na oglasila brez denarjev se ne more ozir jemati.

3. Vsak dekanijski, pa tudi tisti farni predstojnik, ki ima več število udov v svoji fari, naj blagovoli vpisovanski pôli na čelo napisati, ali želí družbine bukve naravnost po pošti, ali pa zarad manjših stroškov kot vozno blago po železnici, da vemo v tej zadevi njegoví želji ustreči. Kot povračilo za vožnino družbin bukev plača o svojem času vsak družnik kakih 4—5 krajcarjev čast. gg. dekanijskemu ali farnemu predstojniku, po katerem bukve dobí.

4. Kdor izmed novih udov tudi prvi del „Življenja svetnikov“ želí, ki veljá po bukvarnicah 1 gl. 40 nkr., ta naj priloži letnini za I. snopič 50 nkr., za II. snopič 60 nkr.; kdor pa celi I. del (1. in 2. snopič) želí, ta naj pošlje en goldinar; tako se bo sloveče delo novim družnikom bolj po ceni v roke spravilo.

5. Kdor nima nobene druge prilóžnosti, ta naj pošlje svoje plačilo naravnost v Celovec in naj priloži še 15 nkr. za razne stroške pri pošiljatvi. Če se družbina letnina naročnini za kak časnik pridene, tedaj naj se priloži ime na posebnem listku, da se ne spregleda. Sicer pa naj se blagovoljno v ozir jemlje vabilo v Koledarčku (str. CXX) ali na vpisovanski poli tiskano.

Ker se bo odslej vsacega dela skoraj za polovico več tiskalo, narasli bodo tudi stroški za tiskanje in papir, zatorej bodi vsem čast. družbinim predstojnikom blagovoljna skerb, da se število dosedanjih udov (7086) s časom vsaj še za kakih 2000—3000 družnikov razmnoži. Častiti farni predstojniki pa naj blagovolijo letos obrniti pozornost svojih faranov mimo „Življenja svetnikov“ sosebno tudi na sloveče delo „Kristusovo življenje in smert“, ki prične to leto izhajati in bo v 3—4 snopičih končano. Vse na slavo Bogu in v pravo kerščansko omiko našega naroda!

Pri tej prilóžnosti opominjamo, da steče obrok razpisanim darilom (po 120 in 100 gold.) za leto 1868 z zadnjim dnevom mesca novembra t. l.; kdor pa misli, za „Večernice“ ali za „Koledarček“ še kaj spisov poslati, naj stori to vsaj v kakih treh mescih. Naj se nabere v ta namen prav obilno pripovedne in podučne tvarine!

Družbin odbor.

V Celovcu 15. oktobra 1867.

Slovansko slovstvo.

* Kvety se zove česki lepoznavski ilustrirani list, ki izhaja v Pragi (cena mu je za četrt leta le 1 gl. 50 kr.) in so ga „Novice“ svojim bralcem priporočale že v svojem listu. In res, kakor nam vsak list častno potrjuje, je „Kvety“ vreden živega priporočila. Razun izvrstnega beletrističinega berila in krasnih podob različnih zgodovinsko zanimivih krajev donaša podobe slovanskih rodoljubov iz severa in juga, poslednji list 17. pa je prinesel posebno „Prilogo modino“